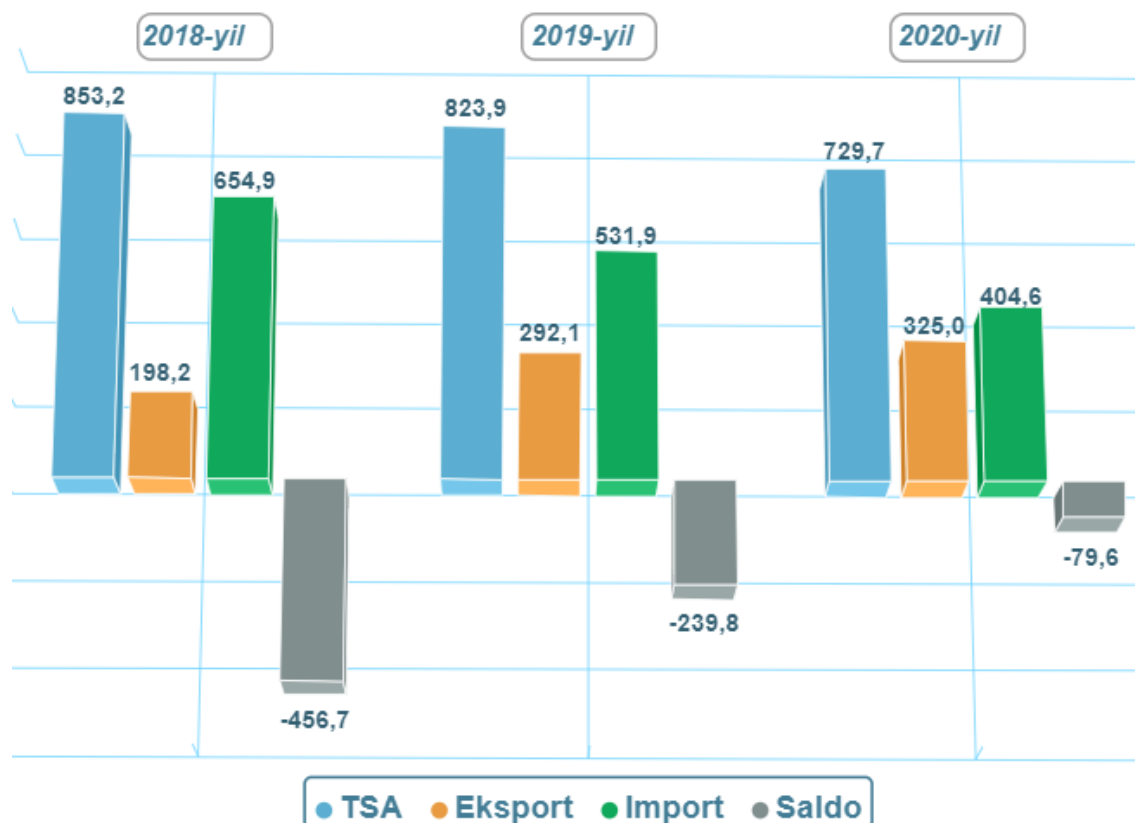

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020- yil yanvar-oktabr oylari uchun dastlabki ma`lumot)

Viloyatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

2020- yil yanvar-oktabr oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 729,7 mln.AQSh dollarini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 88,6 mln.AQSh dollariga kamaydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (yanvar-oktabr, mln.AQSh dollari)

Ma`lumot uchun: Namangan viloyati tovarlar tashqi savdosi statistika ko`rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o`rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o`rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o`z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo`yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o`rtasida o`tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 325,0 mln.AQSh dollariga (11,3 % ga ko`paydi) va import hajmi 404,6 mln.AQSh dollariga (23,9 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida – 79,6 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

**NAMANGAN VILOYAT
BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO`LGAN DAVLATLAR
(2020- yil yanvar-oktabr, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)**

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Rossiya Federatsiyasi	186,9	111,5	75,4	25,6
Xitoy Xalq Respublikasi	170,0	30,3	139,6	23,3
Qirg'iz Respublikasi	93,2	86,6	6,6	12,8
Qozog`iston	89,4	40,8	48,6	12,3
Turkiya	44,8	14,2	30,6	6,1
Germaniya	15,3	3,5	11,8	2,1
Respublika Koreya	14,7	0,2	14,5	2,0
Shveysariya	12,4	-	12,4	1,7
Hindiston	10,1	0,2	9,9	1,4
Ukraina	9,4	7,2	2,3	1,3

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Namangan viloyati, jahonning 74 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Rossiya Federatsiyasida (25,6 %), Xitoy Xalq Respublikasida (23,3 %), Qirg'iz Respublikasida (12,8 %), Qozog`istonda (12,3 %), , Turkiyada (6,1 %), Germaniya (2,1 %) va Respublika Koreya (2,0 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qirg`iziston va Qozg`iston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Turkiya va Shveysariya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Rossiya Federatsiyasi (186,9 mln.AQSh.dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (170,0 mln.AQSh.dollari), Qirg`iz Respublikasi (93,2 mln.AQSh.dollari), Qozog`iston (89,4 mln.AQSh.dollari), Turkiya (44,8 mln.AQSh.dollari) va Germaniya (15,3 mln.AQSh.dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 14 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**NAMANGAN VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN
TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-oktabr, ming.AQSh.dollari)**

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	144062,9	165424,6	186870,5
Eksport	87351,9	103581,6	111505,0
Import	56711,1	61843,1	75365,5
Saldo	30640,8	41738,5	36139,5
Xitoy Xalq Respublikasi	156326,0	206361,1	169953,8
Eksport	29459,6	36184,6	30339,9
Import	126866,4	170176,5	139613,8

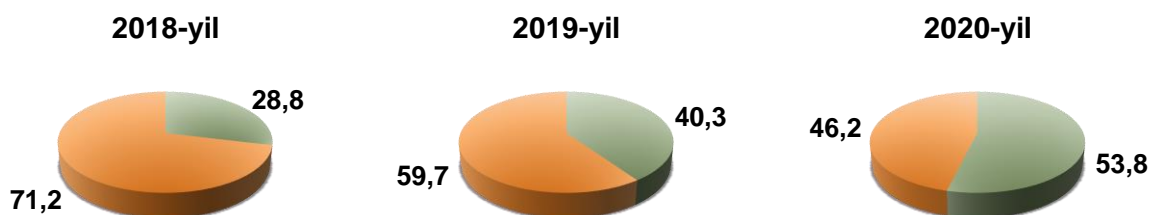
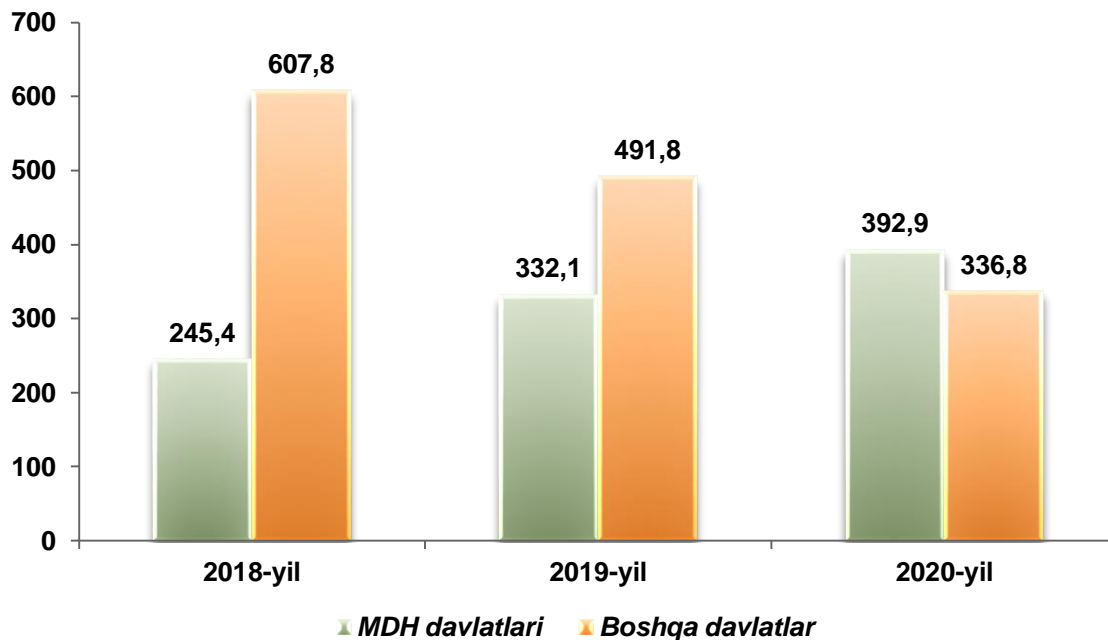
Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Saldo	-97406,8	-133991,8	-109273,9
Qirg'iziston Respublikasi	10599,2	77459,0	93201,0
Eksport	7263,9	73673,6	86643,3
Import	3335,3	3785,4	6557,7
Saldo	3928,5	69888,2	80085,6
Qozog'iston	68031,9	65723,7	89437,6
Eksport	47762,8	31010,5	40807,2
Import	20269,1	34713,2	48630,4
Saldo	27493,6	-3702,7	-7823,1
Turkiya	110149,9	112703,9	44825,3
Eksport	4186,7	15801,1	14185,1
Import	105963,2	96902,8	30640,2
Saldo	-101776,4	-81101,8	-16455,0
Germaniya	40120,2	24939,0	15275,5
Eksport	1498,2	4706,5	3521,4
Import	38622,0	20232,6	11754,2
Saldo	-37123,9	-15526,1	-8232,8
Koreya Respublikasi	13127,8	18866,5	14720,5
Eksport	426,8	258,2	198,1
Import	12701,0	18608,4	14522,4
Saldo	-12274,2	-18350,2	-14324,2
Shveysariya	1174,2	1026,3	12375,8
Eksport	493,8	-	-
Import	680,5	1026,3	12375,8
Saldo	-186,7	-1026,3	-12375,8
Hindiston	11524,6	10242,5	10124,3
Eksport	1189,5	1149,0	227,1
Import	10335,2	9093,5	9897,2
Saldo	-9145,7	-7944,5	-9670,1

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Ukraina	13534,8	13268,3	9410,7
Eksport	4051,9	6603,3	7157,8
Import	9482,9	6665,0	2252,9
Saldo	-5431,0	-61,8	4904,9
Malayziya	906,0	5578,0	8079,3
Eksport	-	-	-
Import	906,0	5578,0	8079,3
Saldo	-906,0	-5578,0	-8079,3
Polsha	5220,3	8413,7	7490,8
Eksport	852,0	2678,9	5862,7
Import	4368,3	5734,8	1628,1
Saldo	-3516,3	-3055,8	4234,6
Yaponiya	179577,0	39069,8	7317,5
Eksport	-	45,8	115,2
Import	179577,0	39024,0	7202,3
Saldo	-179577,0	-38978,2	-7087,1
Tojikiston	469,4	1399,1	5103,2
Eksport	390,7	738,7	3738,5
Import	78,7	660,4	1364,7
Saldo	312,0	78,3	2373,9
Turkmaniston	3775,2	2951,2	4679,2
Eksport	635,5	785,0	2772,3
Import	3139,7	2166,1	1906,8
Saldo	-2504,2	-1381,1	865,5
Italiya	14088,7	5501,3	4484,4
Eksport	324,1	601,6	1759,6
Import	13764,7	4899,7	2724,8
Saldo	-13440,6	-4298,1	-965,2
Fransiya	1173,8	756,1	3862,5

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Eksport	-	105,4	-
Import	1173,8	650,7	3862,5
Saldo	-1173,8	-545,2	-3862,5
Syangan(Gonkong)(Brit)	391,7	2269,9	3138,6
Eksport	-	-	-
Import	391,7	2269,9	3138,6
Saldo	-391,7	-2269,9	-3138,6
Vengriya	1635,3	879,6	2968,1
Eksport	-	-	-
Import	1635,3	879,6	2968,1
Saldo	-1635,3	-879,6	-2968,1
Eron	2954,5	4315,6	2740,3
Eksport	164,4	1083,0	650,0
Import	2790,1	3232,6	2090,3
Saldo	-2625,7	-2149,6	-1440,3

Viloyatda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020-yil yanvar-oktabr oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 53,8 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2019-yilga nisbatan ulushi 13,5 % ga oshgan.

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA
MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-oktabr, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)

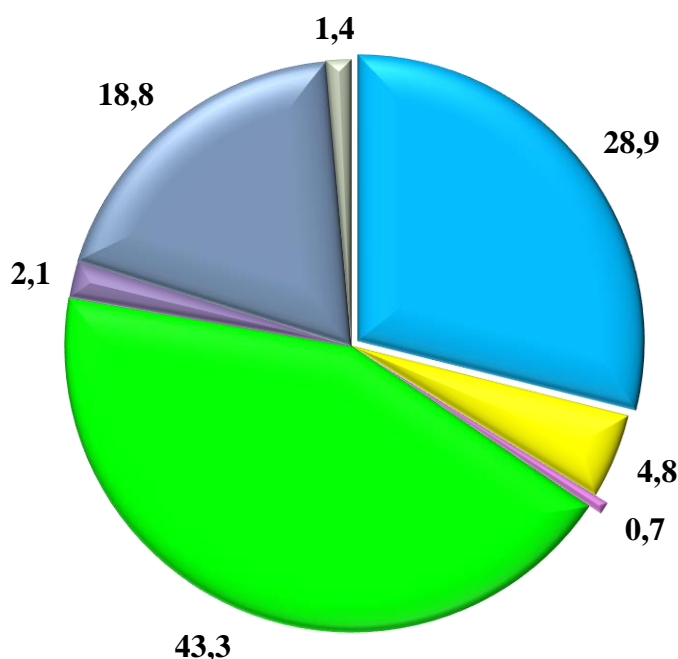
Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020- yil yanvar-oktabr oylarida 2019- yilning shu davriga nisbatan kamaydi (13,5 % ga) va jami TSA dagi ulushi 46,2 % ni tashkil etdi.

NAMANGAN VILOYATINING EKSPORTI (2020-yil yanvar-oktyabr)

Joriy yilning yanvar-oktabr oylarida viloyatning eksportyorlar soni 414 tani tashkil etib, ular tomonidan 325,0 mln.AQSh.dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2019- yilning mos davriga nisbatan 11,3 % ga ko`paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta`minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,6 % ni tashkil etib, ular Sanoat tovarlari (43,2 %), Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (28,9 %) va Turli xil tayyor buyumlar (18,8 %) hissasiga to`g`ri kelmoqda.

**XSST BO`YICHA EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-oktabr, ulushi, % da)**

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunalari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-oktabr)

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	325,0	256,2	68,9	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	93,8	83,2	10,6	28,9	32,5	15,4
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,1	0,05	-	-	0,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	15,6	12,1	3,5	4,8	4,7	5,0
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,1	0,1	-	-	-	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	2,4	2,3	0,1	0,7	0,9	0,2
Sanoat tovarlari	140,5	94,0	46,5	43,3	36,7	67,6
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	6,8	6,6	0,1	2,1	2,6	0,2
Turli xil tayyor buyumlar	61,1	55,1	6,0	18,8	21,5	8,7
Xizmatlar	4,7	2,7	2,0	1,4	1,1	2,8

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport hajmi bo`yicha asosan yengil sanoat tovarlari, qora va rangli metallar, mashina va asbob-uskunalar va kimyo mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar-oktabr)**

XSST tarkibi	2019 yilning yanvar-oktabr ga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	111,3	116,6	95,2
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	92,5	87,2	176,4
Ichimliklar va tamaki	94,5	63,3	2,8 m.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,4 m.	3,6 m.	109,3
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	2,0	2,0	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	1,0	1,0	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	10,8 m.	18,3 m.	113,7
Sanoat tovarlari	125,6	148,3	95,9
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	53,3	92,9	2,7
Turli xil tayyor buyumlar	130,8	133,3	111,5
Xizmatlar	48,0	44,1	54,7

Hisobot davrida metallar, kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar, nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari, Ichimliklar va tamaki, turli xil tayyor buyumlar va sanoat tovarlari boshqa tovarlarning eksporti tez sur'atlar bilan o'shdi, pasayish asosan Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar, Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar va Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlarning eksportida kuzatildi.

2020- yil yanvar-oktabr oylarida boshqa mamlakatlarga eksport qilinadigan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili, 2019- yilning yanvar-oktabr oylariga nisbatan sanoat mahsulotlari va mashina va asbob-uskunalar kamayganligi kuzatildi.

**EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-oktabr, % da)**

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	33,2	34,7	28,9
Ichimliklar va tamaki	0,1	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,9	2,2	4,8
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	0,9	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,3	0,1	0,7
Sanoat tovarlari	40,0	38,3	43,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	1,6	4,4	2,1
Turli xil tayyor buyumlar	17,5	16,0	18,8
Xizmatlar	4,4	3,3	1,4

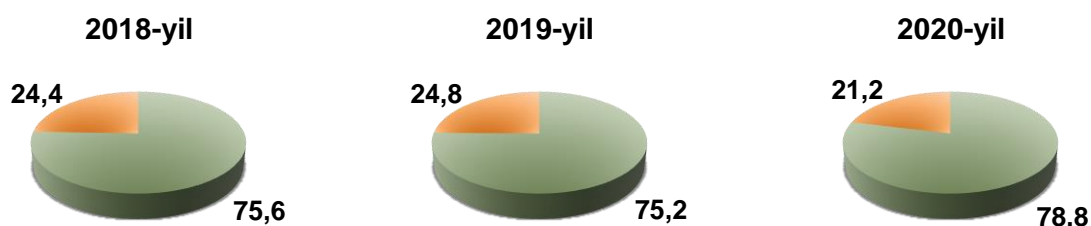
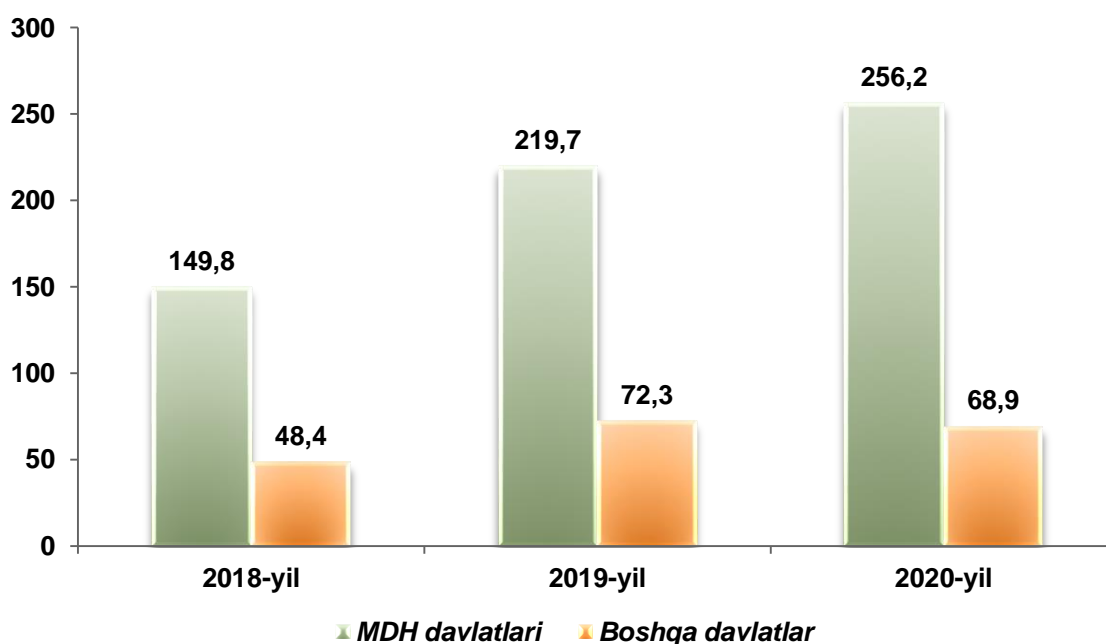
**XSST BO`LIMI BO`YICHA
AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2020- yil yanvar-oktabr)**

XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dollar	2019-yilning mos davriganisbatan, %
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar	0,1	1,0
Xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan o'simlik moylari va yog'lari	0,1	2,5
Mashina va transport uskunalari	6767,6	53,3
Avtoulavlar (hovercraft ham kiradi)	76,5	3,2
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunalari	25,5	110,5
Metallni qayta ishlash uchun mashinalar	68,2	12112,1
Muayyan tarmoqlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan mashinalar	185,3	12,9
Maxsus bo'lmagan sanoat mashinalari va jihozlari va boshqalar.	530,1	25,9
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va jihozlar va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)	5722,2	83,9
Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalari	159,6	2097,8
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	54,5	2,0
Yog ', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	54,5	2,0
Ko'mir, koks va briketlar	0,0	100,0
Ichimliklar va tamaki	116,4	94,5
Ichimliklar	116,4	94,5
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	91763,0	90,4
Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	629,3	84,9
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	2290,2	225,4
Hayvonlarga ozuqa (ishlov berilmagan donalardan tashqari)	31,7	100,0
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	1291,0	50,5
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	540,6	73,5
Go'sht va go'sht mahsulotlari	0,0	0,1
Sabzavotlar va mevalar	86609,7	90,0
Turli xil ovqatlar va preparatlar	18,2	13,3
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	352,2	547,2
Sanoat tovarlari	140291,2	125,4
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa buyumlari, qog'oz yoki karton	360,0	170,8
Metall buyumlar	11923,2	1373,1

Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	345,6	2283,0
Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	3765,1	47,2
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar	1300,4	84389,7
Kauchuk mahsulotlari	146,4	8137,8
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	122285,7	119,0
Rangli metallar	13,4	100,0
Quyma temir va po'latdir	151,4	1716,9
Turli xil tayyor mahsulotlar	60897,3	130,4
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunolari uchun binolarni, armatura va fiksajlarni to'sib qo'ying	111,9	192,8
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	201,4	666,5
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	551,6	16299,9
Oyoq kiyimlari	525,8	159,9
Kiyim va kiyim-kechak uchun aksessuarlar	58376,1	127,1
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	1032,1	306,0
Maxsus, ilmiy va boshqaruv asboblari va apparatlari, masalan.	97,9	1879,5
Fotosurat apparatlari, jihozlar, sarf materiallari va optik mahsulotlar, masalan. soat	0,5	100,0
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi	15593,9	238,4
Moyli va moyli o'simliklar	1916,0	192,0
56-bo'limga kiritilganlardan tashqari o'g'it xomashyosi va mineral xom ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	7,1	3965,4
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan, To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	10260,2	430,5
	3410,6	110,9
Xizmatlar	4669,4	48,0
Sayohat	458,6	38,6
Transport xizmatlari	3124,2	43,6
Moliyaviy xizmatlar	1086,5	78,8
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	2404,5	1077,9
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	115,8	100,0
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	2090,0	2143,2
Anorganik kimyoviy moddalar	19,2	100,0
Birlamchi bo'lmagan plastik	84,6	138,2
Birlamchi shakldagi plastmassalar	0,6	100,0
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy moddalar va mahsulotlar	21,4	132,4
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	73,0	151,3

So`nggi uch yilda MDH mamlakatlarga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2019- yil yanvar-oktabrida 75,2 % dan 2020-yil yanvar-oktabrida 78,8 % ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 21,2 % ni tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-oktabr, mln.AQSh.dollari, ulushi, % da)

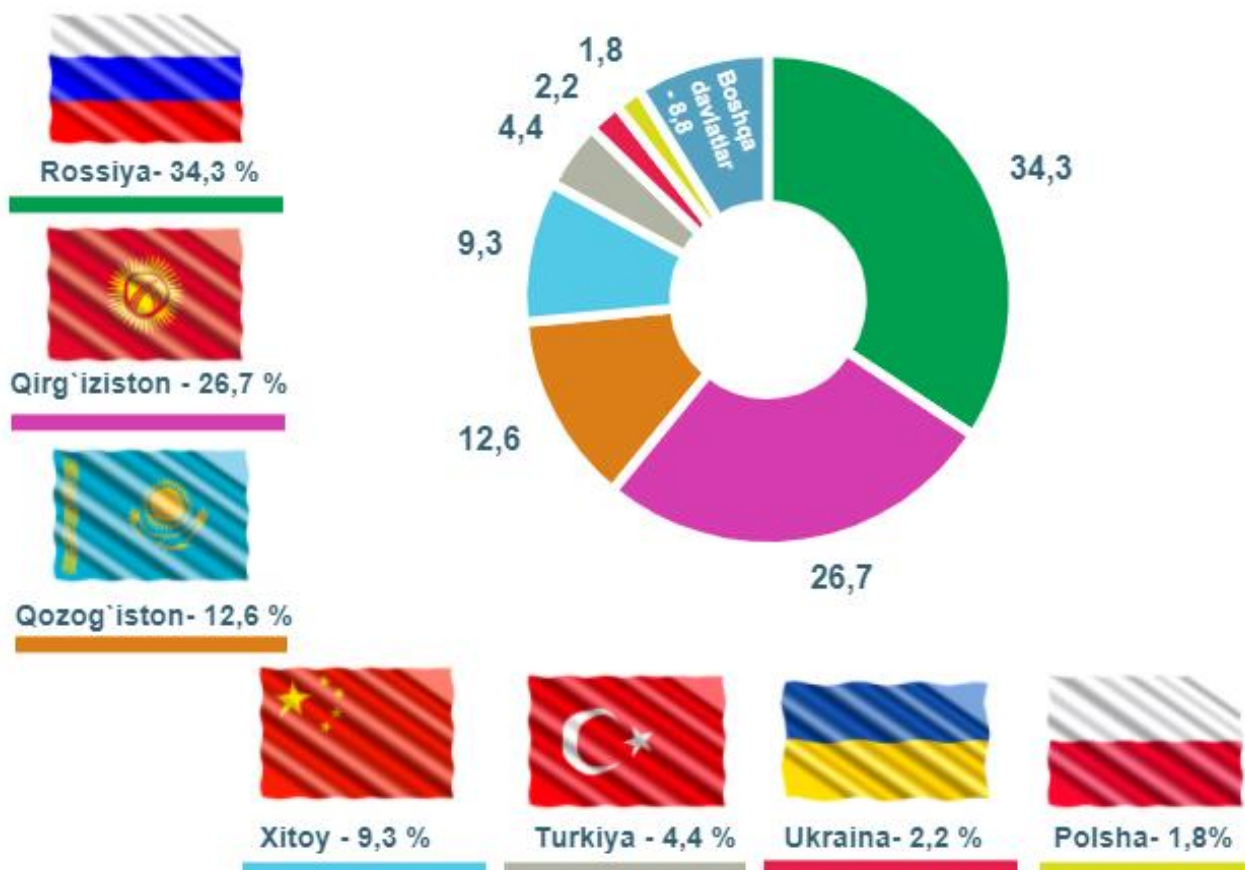
2020- yilning yanvar-oktabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Rossiya Federatsiyasi (eksport umumiy hajmining 34,3 %), Qirg`iz Respublikasi (26,7 %), Qozog`iston (12,6 %), Xitoy Xalq Respublikasi

(9,3 %), Turkiya (4,4 %) va Ukraina (2,2 %), Polsha (1,8 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 91,2 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan Rossiya Federatsiyasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni saqlab qolmoqda.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha geografiyasi 2019- yining mos davriga nisbatan 49 davlatdan 46 davlatga kamaydi.

NAMANGAN VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2020- yil yanvar-oktabr,% da)

**TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTIDAGI YIGIRMATA
YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-oktabr)**

Davlatlar	Ming.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rne	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	103581,6	111505,0	118,6	107,6	1	1
Qirg'iz Respublikasi	73673,6	86643,3	10,1 p.	117,6	2	2
Qozog'iston	31010,5	40807,2	64,9	131,6	4	3
Xitoy Xalq Respublikasi	36184,6	30339,9	122,8	83,8	3	4
Turkiya	15801,1	14185,1	3,8 p.	89,8	5	5
Ukraina	6603,3	7157,8	163,0	108,4	6	6
Polsha	2678,9	5862,7	3,1 p.	2,2 p.	8	7
Tojikiston	738,7	3738,5	189,1	5,1 p.	14	8
Germaniya	4706,5	3521,4	3,1 p.	74,8	7	9
Turkmaniston	785,0	2772,3	123,5	3,5 p.	13	10
Pokiston	246,7	2550,6	9,7	10,3 p.	20	11
Afg'oniston	452,8	2116,4	13,0	4,7 p.	18	12
Italiya	601,6	1759,6	185,6	2,9 p.	16	13
Belarus Respublikasi	1524,7	1753,0	99,6	115,0	10	14
Iroq	628,8	1366,7	2,9 p.	2,2 p.	15	15
Moldova Respublikasi	1273,4	996,7	157,7	78,3	11	16
Portugaliya	1834,5	964,0	100,0	52,5	9	17
Ozarbajjon	486,5	802,9	100,0	165,0	17	18
Eron	1083,0	650,0	6,6 p.	60,0	12	19
BAA	434,1	645,4	4,5 p.	148,7	19	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar, sanoat tovarlari va turli xil tayyor buyumlar kiradi.

**NAMANGAN VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-oktabr, ulushi % da)**

XSST tarkibi	Rossiya Federatsiyasi		Qirg`iz Respublikasi		Qozog`iston		Xitoy Xalq Respublikasi	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Jami eksport	103230,6	110915,4	73860,1	86414,6	31014,3	40759,1	36184,6	30339,9
shu jumladan:								
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	3,8	-	-	0,1	8,4	-	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	6825,7	5586,0	71,4	987,1	-	46,4	76,1	-
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	2685,6	54,3	-	0,2	-	-	-	-
Ichimliklar va tamaki	9,3	-	27,6	6,2	29,5	21,6	-	-
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	11030,6	12529,4	61400,5	34354,7	20776,3	30750,8	783,4	1069,2
Sanoat tovarlari	47035,6	59919,9	5196,1	20575,9	5299,0	4901,6	33895,1	27956,3
Turli xil tayyor buyumlar	29615,0	30153,5	4392,1	18320,1	4122,5	3905,7	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	146,2	130,9	2518,2	11288,2	698,2	418,8	1426,2	1314,4
Xizmatlar	5878,9	2541,0	206,4	150,3	67,0	22,5	3,8	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	-	0,4	47,8	731,8	13,4	691,5	-	-

Xizmatlar eksporti hajmi 4 669,4 ming.AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,4 % ini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 48,0 % ga kamayganligi kuzatildi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To`qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o`rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo`shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko`rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 181 685,7 ming.AQSh dollarlik to`qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 55,9 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 4,5 % ga o`tdi.

Eksport qilingan to`qimachilik mahsulotlari paxta iplari (33,4 %), tayyor trikotaj kiyimlari (23,4 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 317 turdagi to`qimachilik mahsulotlari eksport qilindi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARINI EKSPORT TUZILISHI DINAMIKASI (yanvar-oktabr ulushi, % da)

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Paxta, shoyi va to'quv bo'lmagan materiallar, arqon buyumlari	1777,5	1478,8	1512,7
Tayyor naqshli kiyimlar	26533,6	31811,5	42500,3
Tayyor tikuv kiyimlari	7409,1	13549,7	15517,8
Paxtadan tikilgan iplar	1,4	-	-
Gilam va boshqa to`qimachilik pol qoplamalari	-	-	0,2

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Boshqa uy qurilishi matolari, latta-putta	12413,4	21435,7	33990,2
Boshqa o'simlik to'qimachilik tolalari	-	-	0,4
Boshqa tovarlar	1589,0	1460,2	1481,3
Paxta iplari	36402,9	58191,7	60601,8
Paxta matolari	13080,4	15548,2	17607,0
Trikotaj mato	3775,9	3633,2	5761,9
Ipak va ipak buyumlari	5742,9	3101,6	2712,1
Jun va jun mahsulotlari	-	8,2	-

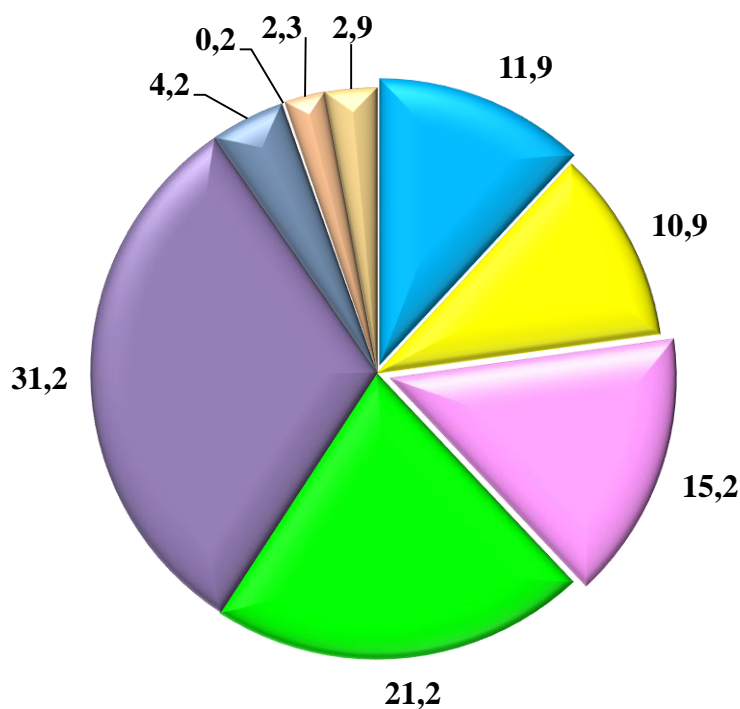
Viloyatning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, viloyatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

NAMANGAN VILOYATINING IMPORTI (2020- yil yanvar-oktyabr)

2020- yil yanvar-oktabr oylarida import hajmi 404,6 mln.AQSh dollarini va 2019- yilning mos davriga nisbatan 76,1 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulushi, mashinalar va transport asbob-uskunolari (31,2 %), sanoat tovarlari (21,2 %) hamda kimyoviy vositalari (15,2 %) hisobiga to`g`ri keldi.

**XSST BO`LIMI BO`YICHA IMPORT TARKIBI
(2020-yil yanvar-oktabr, ulushi, % da)**

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunolari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar
- Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar
- Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari) va mumlar

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2020-yilning yanvar-oktabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 127,3 mln.AQSh dollariga kamaydi va 404,6 mln.AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 0,2 mln.AQSh dollariga yetdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-oktabr)**

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	404,6	136,7	267,9	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	47,9	28,6	19,4	11,9	20,9	7,2
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	44,2	38,4	5,7	10,9	28,1	2,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	9,4	9,1	0,3	2,3	6,7	0,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	11,9	5,4	6,5	2,9	4,0	2,4
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	61,3	12,8	48,5	15,2	9,4	18,1
Sanoat tovarlari	85,6	31,9	53,7	21,2	23,3	20,1
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	126,4	8,3	118,1	31,2	6,0	44,1
Turli xil tayyor buyumlar	17,0	2,0	14,9	4,2	1,5	5,6
Xizmatlar	0,7	0,2	0,6	0,2	0,1	0,2

Importning eng katta ulushi, jumladan, Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (20,9 %), Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari (28,1%) hamda Sanoat tovarlari (23,3 %) MDH mamlakatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunolari (44,1 %) va kimyo mahsulotlari va buyimlari (18,1 %), hissasiga to`g`ri keladi

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN
IMPORT TARKIBI 2019- yilga nisbatan %
(2020- yil yanvar-oktabr)

XSST tarkibi	2019-yil yanvar-oktabr oylariga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	76,1	121,6	63,9
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	87,9	92,3	82,1
Ichimliklar va tamaki	180,1	-	180,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,1 m.	2,2 m.	181,3
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	2,6 m.	3,3 m.	42,2
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	3,3 m.	5,0 m.	2,6 m.
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	84,9	88,4	84,1
Sanoat tovarlari	92,8	95,5	91,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	48,9	75,6	47,7
Turli xil tayyor buyumlar	66,9	2,2 m.	61,0
Xizmatlar	79,3	120,6	72,3

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko`rsatdiki, 2019- yilning mos davriga nisbatan Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importining ulushi 10,3 % dan 11,9 % gacha o`sdi, mashina va asbob-uskunalar 48,6 % dan 31,2 % ga, kimyo mahsulotlari va buyimlari importining ulushi esa 13,6 % dan 15,2 % ga kamaydi.

**IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2020- yil yanvar-oktabr, ulushi, % da)**

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	7,5	10,3	11,9
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	3,6	3,9	10,9
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,4	0,7	2,3
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,9	0,7	2,9
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	9,1	13,6	15,2
Sanoat tovarlari	13,1	17,4	21,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	63,9	48,6	31,2
Turli xil tayyor buyumlar	1,6	4,8	4,2
Xizmatlar	0,1	0,2	0,2

**XSTT BO`YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2020- yil yanvar-oktabr 2019- yil yanvar-oktabr oylariga nisbatan)**

XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dollar	2019-yilning mos davriga nisbatan, %
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar	11865,5	3,3 m.
Qayta ishlangan hayvonot va o'simlik moylari; hayvon va o'simlik mumlari; boshqa joylarda tasniflanmagan hayvonot va o'simlik yog'lari va yog'laridan texnik aralashmalar va preparatlar	3368,2	120,7
Hayvonlarga yog'lar va yog'lar	27,4	78,5
Xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan o'simlik moylari va yog'lari	8469,9	11,5 m.
Mashina va transport uskunalar	126032,8	48,8
Avtoulavlar (hovercraft ham kiradi)	9439,2	49,4
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni ko'paytirish uchun asboblari va uskunalar	838,8	136,4
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunalar	53,8	7,1
Metallni qayta ishlash uchun mashinalar	6309,9	137,5
Muayyan tarmoqlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan mashinalar	51002,6	44,1
Maxsus bo'lmagan sanoat mashinalari va jihozlari va boshqalar.	32471,0	90,4
Boshqa transport uskunalar	1,0	6,4 m.
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va jihozlari va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda)	17515,0	41,0

tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)

Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalar	8401,5	21,5
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	9445,7	2,6 m.
Tabiiy va sun'iy gaz	387,4	214,0 m.
Yog ', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	6956,1	3,8 m.
Ko'mir, koks va briketlar	2102,2	119,2
Ichimliklar va tamaki	89,3	180,1
Ichimliklar	89,3	180,1
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	47950,0	87,9
Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	5485,0	31,7
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	13404,6	109,4
Hayvonlarga ozuqa (ishlov berilmagan donalardan tashqari)	4636,7	72,7
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	9088,5	79,2
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	3126,1	10,8 m.
Go'sht va go'sht mahsulotlari	3070,0	4,6 m.
Sabzavotlar va mevalar	1061,7	94,4
Turli xil ovqatlar va preparatlar	2832,2	3,2 m.
Baliqlar (dengiz sutemizuvchilar emas), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalar va suvdagi umurtqasiz hayvonlar va ulardan olinadigan preparatlar	1216,7	153,2
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	4028,5	118,4
Sanoat tovarlari	84996,8	92,1
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa buyumlari, qog'oz yoki karton	7068,5	96,7
Metall buyumlar	6897,9	48,2
Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	10292,9	82,7
Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	2,8	7,7 m.
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar	7278,3	135,8
Kauchuk mahsulotlari	1509,7	98,4
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	22291,3	80,6
Rangli metallar	365,3	38,0
Quyma temir va po'latdir	29290,2	128,9
Turli xil tayyor mahsulotlar	16963,2	66,8
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunalari uchun binolarni, armatura va fiksajlarni to'sib qo'ying	6881,3	102,0
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	2,0	6,2
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	131,4	28,0
Oyoq kiyimlari	98,7	33,6
Kiyim va kiyim-kechak uchun aksesuarlar	253,9	47,4
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	7288,4	73,9
Maxsus, ilmiy va boshqaruv asboblari va apparatlari, masalan.	2280,7	31,2
Fotosurat apparatlari, jihozlar, sarf materiallari va optik mahsulotlar, masalan. soat	26,7	20,9

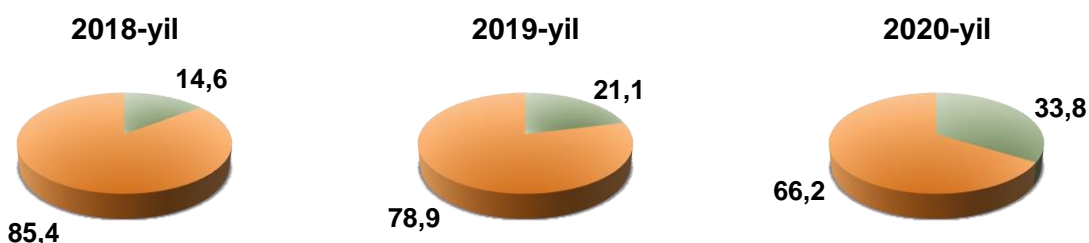
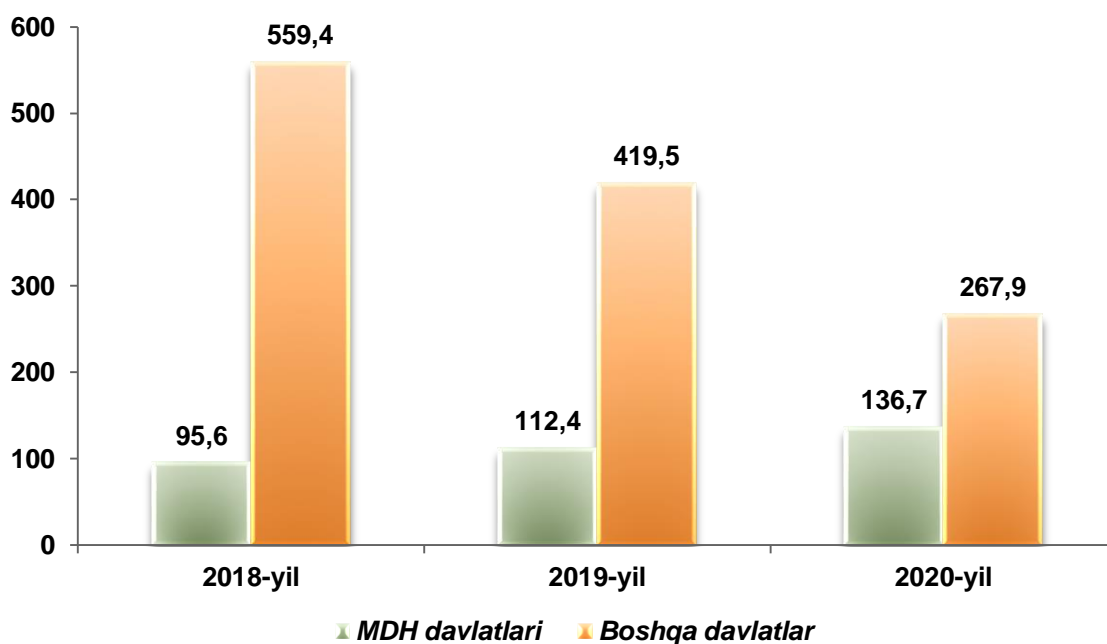
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi	43453,1	2,0 m.
Pulpa va chiqindi qog'oz	487,0	90,6
Moyli va moyli o'simliklar	1368,5	99,4
Metall rudalar va metallolom	2,9	3,1
Tabiiy kauchuk (shu jumladan, sintetik kauchuk va qayta ishlangan kauchuk)	592,0	100,3
Mantar va yog'och	16861,1	114,0
56-bo'limga kiritilganlardan tashqari o'g'it xomashyosi va mineral xom ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	19879,7	21,3 m.
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan, To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	3207,0	3,1 m.
1054,9	60,7	
Xizmatlar	747,4	79,3
Transport xizmatlari	747,4	81,0
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	61111,8	84,3
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	7076,4	89,8
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	12852,8	177,7
Anorganik kimyoviy moddalar	1942,2	66,3
Organik kimyoviy moddalar	7510,5	80,1
Birlamchi bo'lmagan plastik	1197,3	48,8
Birlamchi shakldagi plastmassalar	14847,3	96,6
O'g'itlar (272 guruhga kiritilganlardan tashqari)	4207,6	163,0
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy moddalar va mahsulotlar	10456,1	44,7
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	1021,7	82,5

Oziq-ovqat mahsulotlari importi hajmlarining kamayishiga tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari (31,7 % ga) importining kamayishi ta'sir qilgan.

Shuningdek sanoat tovarlari, Metall buyumlar (48,2 %), rangli metallar (38,0 %) importi kamayishi kuzatilgan.

So'nggi uch yil ichida MDH mamlakatlariga import hajmi oshdi va ularning umumiy hajmidagi ulushi 14,6 % dan 33,8 % gacha o'sishi kuzatildi. Mos ravishda, boshqa xorijiy mamlakatlarning umumiy import hajmidagi ulushi 85,4 % dan 66,2 % gacha pasaydi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR
VA XIZMATLAR IMPORTI

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 34,5 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini 18,6 % ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-oktabr)

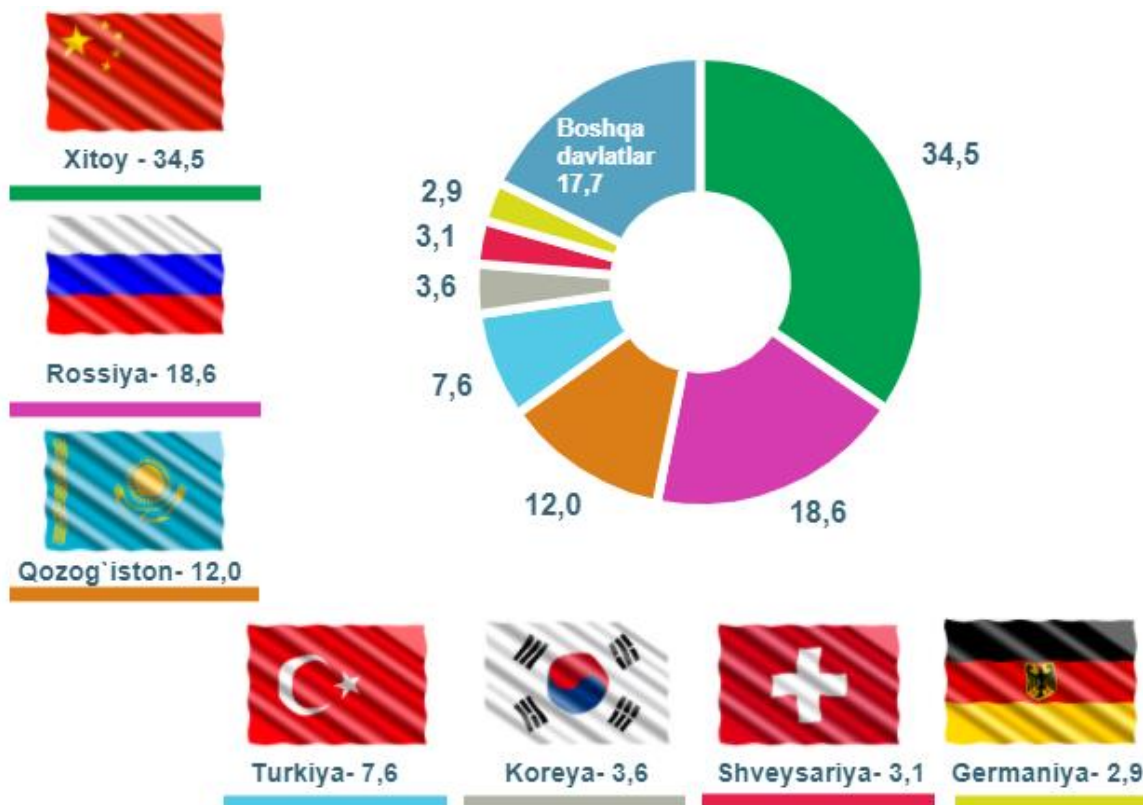
Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O`shir sur`ati, % da		O`rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	170 176,5	139 613,8	134,1	82,0	1	1
Rossiya Federatsiyasi	61 843,1	75 365,5	109,0	121,9	3	2

Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O`shish sur`ati, % da		O`rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Qozog`iston	34 713,2	48 630,4	171,3	140,1	5	3
Turkiya	96 902,8	30 640,2	91,4	31,6	2	4
Koreya Respublikasi	18 608,4	14 522,4	146,5	78,0	7	5
Shvetsariya	1 026,3	12 375,8	150,8	1 205,9	18	6
Germaniya	20 232,6	11 754,2	52,4	58,1	6	7
Hindiston	9 093,5	9 897,2	88,0	108,8	8	8
Malayziya	5 578,0	8 079,3	615,7	144,8	11	9
Yaponiya	39 024,0	7 202,3	21,7	18,5	4	10
Qirg`iz Respublikasi	3 785,4	6 557,7	113,5	173,2	13	11
Fransiya	650,7	3 862,5	55,4	593,6	20	12
Syangan (Gonkong)(Brit)	2 269,9	3 138,6	579,6	138,3	16	13
Vengriya	879,6	2 968,1	53,8	337,4	19	14
Italiya	4 899,7	2 724,8	35,6	55,6	12	15
Ukraina	6 665,0	2 252,9	70,3	33,8	10	16
Litva	7 895,5	2 217,7	169,2	28,1	9	17
Eron	3 232,6	2 090,3	115,9	64,7	15	18
Avstriya	3 432,1	1 920,9	259,2	56,0	14	19
Turkmaniston	2 166,1	1 906,8	69,0	88,0	17	20

2019- yil bilan taqqoslaganda import bo`yicha eng yuqori oltilikda o`zgarish kuzatilmadi.

2020- yil yanvar-oktabr oylari yakuni bo`yicha Namangan viloyati tomonidan 63 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

NAMANGAN VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI
(2020- yil yanvar-oktabr,% da)

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Turkiya, Shveysariya, Koreya Respublikasi va Germaniya) jami importning 82,3 % ini tashkil qiladi, bu 332 902,2 ming.AQSh dollarini tashkil etadi.

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Rossiya, Qozog'iston, Turkiya va Koreya tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi boshqarmasi
Tel.:(69)-226-84-95